

Krmíčková, Helena

Codex iuris municipalis regni Bohemiae, Sbíрка pramenů práva městského království českého

In: Krmíčková, Helena. *Edice středověkého diplomatického materiálu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 51-53

ISBN 978-80-210-6999-2; ISBN 978-80-210-7002-8 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130569>

Access Date: 21. 03. 2025

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

9 Codex iuris municipalis regni Bohemiae, Sbírka pramenů práva městského království českého

Ediční řadu městských privilegií založil Jaromír Čelakovský,⁶⁰ který měl jako dlouholetý pražský archivář k městské problematice blízko. Původní program stanovil velmi široce, sbírka se neměla omezovat jen na zmíněná privilegia (taková je její dnešní podoba), ale měla být rozvržena do 14 oddílů, které zahrnovaly privilegia měst pražských, privilegia ostatních měst královských a věnných, privilegia měst horních a komorních, privilegia měst poddanských, statuta obcí a rad měst pražských, snesení obecní a radní ostatních měst, výpovědi a naučení vyššího práva staroměstského, nálezy a naučení vyššího práva magdeburského a litoměřického, nálezy a naučení ostatních vyšších městských soudů, privilegia a důležité listiny pražských cechů, privilegia a důležité listiny cechů ostatních měst, městské právní knihy, důležité zákony, nařízení a rozhodnutí v městských záležitostech a také další prameny důležité pro právní historii měst. Edici hodlal dovést do roku 1848.

Z původního rozsáhlého plánu se podařilo realizovat pouze první čtyři tematické okruhy, obsahující v plném znění nebo podle okolností v regestu privilegia udělená městům panovníkem nebo jinými vydavateli, přičemž Čelakovský sám vydal první dva díly (1886–1895) a připravil převážnou část III. dílu. V I. dílu zpřístupnil privilegia měst pražských v období od Soběslava privilegia pro pražské Němce (řazeného mezi léta 1174–1178) po rok 1850, v II. dílu vydal privilegia královských měst venkovských pro léta 1225–1419. V III. dílu navázal texty privilegií z období let 1420–1526, v dokončení edice mu však zabránila smrt. Čelakovského připravenou práci nechal vytisknout Gustav Friedrich, který k ní hodlal vytvořit úvod a rejstříky. K tomu se však již nedostal, ale k připravené edici sebral doplňky, které byly zařazeny v dodatcích (čísla 708–718),

60 Jaromír Čelakovský (1846–1914) právní historik, archivář hlavního města Prahy, profesor dějin českého práva na Univerzitě Karlově, politik. (Vide kap. 11.) Srov. VELEK, Luboš: *Jaromír Čelakovský (1846–1914)*. Krátký životopis. In: ČELAKOVSKÝ, Jaromír: *Moje zápisky*. Vyd. Luboš Velek – Alice Velková. Praha 2004, s. 17–49. HOLEC, František: *Archivář JUDr. Jaromír Čelakovský*. Archivní časopis 45, 1995, s. 138–153. VANĚK, Vojtěch: *Jaromír Čelakovský jako editor*. Plány a realita v editorském díle Jaromíra Čelakovského a otázka vzniku diplomatáře Kutné Hory. *Paginae historiae* 15, 2007, s. 231–263.

aby byla zachována původní sazba. III. díl byl vydán roku 1948 až po Friedrichově smrti, když předmluvu sepsal Václav Vojtíšek.⁶¹ Abecední seznam měst s odkazy na čísla privilegií a chronologický seznam písemností sestavil Antonín Haas. Ohlášený rejstřík k III. dílu nikdy nevyšel. Haas připravil i IV. díl obsahující privilegia nekrálovských měst českých, který ve třech svazcích zpřístupňuje období let 1232–1526. 4. svazek, který měl obsahovat rejstřík, rovněž nevyšel.

Jaromír Čelakovský si uvědomoval vnitřní souvislost mezi vývojem městského práva v Čechách a na Moravě, ale pro značně rozsáhlý program chystané ediční řady a také proto, že listiny vztahující se k Moravě byly až po rok 1411 vydány v *Moravském diplomatáři*, ponechal vydání městských právních památek na Moravě samostatné publikaci. *Codex iuris municipalis Marchionatus Moraviae* se tak teprve v dnešní době dostává do stavu zrodu.

Zkratka: CIM

Codex iuris municipalis regni Bohemiae. Sběrka pramenů práva městského království Českého, edd. Jaromír Čelakovský, Gustav Friedrich, Antonín Haas

I. Privilegia měst pražských. Privilegia civitatum Pragensium, ed. Jaromír Čelakovský, Praha 1886

II. Privilegia královských měst venkovských v království Českém z let 1225–1419. Privilegia regalium civitatum provincialium regni Bohemiae annorum 1225–1419, ed. Jaromír Čelakovský, Praha 1895

III. Privilegia královských měst venkovských v království Českém z let 1420–1526. Privilegia regalium civitatum provincialium regni Bohemiae annorum 1420–1526, edd. Jaromír Čelakovský – Gustav Friedrich, Praha 1948

Codex iuris municipalis regni Bohemiae. Sběrka pramenů práva městského království Českého

IV. Privilegia nekrálovských měst českých, Privilegia non regalium civitatum provincialium regni Bohemiae

IV-1 Privilegia nekrálovských měst českých z let 1232–1452. Privilegia non regalium civitatum provincialium regni Bohemiae annorum 1232–1452, ed. Antonín Haas, Praha 1954

61 Václav Vojtíšek (1883–1974) archivář (Archiv hlavního města Prahy, Archiv Univerzity Karlovy, zakladatel Archivu ČSAV), profesor pomocných věd historických na FF UK, ředitel Státní archivní školy. Srov. HLAVÁČEK, Ivan: *Václav Vojtíšek*. Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 5, Z pomocných věd historických 3, 1975, s. 7–45.

IV-2 Privilegia non regalium civitatum provincialium regni Bohemiae annorum 1453–1500. Privilegia nekrálovských měst českých z let 1453–1500, ed. Antonín Haas, Praha 1960

IV-3 Privilegia nekrálovských měst českých z let 1501–1526. Privilegia non regalium civitatum provincialium regni Bohemiae annorum 1501–1526, ed. Antonín Haas, Praha 1961